

KARACİĞERİN KİST HİDATİK HASTALIĞI

Dr. Şükrü YENİCE

İç Hastalıkları Uzmanı ve Hematoloji Uzmanı

Kurtuluş Mah. Atatürk Bulvarı (Yeni Devlet Hastanesi Yolu Üzeri),

No: 61, Kat: 1 / NAZİLLİ,

Tel: 0 256 312 94 19, 0 505 218 60 57, Faks: 0256 012 74 84

E-posta: syenice@superonline.com

Karaciğerin bu önemli parazit hastalığı bir zoonostur. Zoonos hayvandan geçen hastalık anlamına gelir. Parazitin adı *ecchinococcus granulosus*dur. Kurt, köpek, tilki gibi et yiyen hayvanların barsağında yaşar. Bu hayvanların dışkısı ile parazit yumurtaları toprağa ve suya karışır, doğa hareketleri (rüzgar, yağmur vs) ile ve arazide gezinen hayvanların ayaklarına bulaşarak çevreye yayılır. At, eşek, manda, koyun, keçi, sığır gibi otçul hayvanlar ağız yolu ile paraziti alırlar. Enfekte hayvan dışkılarında konan sinekler çevre sularını kirletirler. İnsanlar ise yeterince yıkanmamış çiğ sebze ve meyve ile ayrıca parazitlerle bulaşık suyu içerek veya kullanarak enfekte olurlar. Paraziti almış olan koyun, keçi, sığır gibi enfekte hayvanların etlerini yiyen insanlar da hastalığı alabilirler .Özellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşan insanlar risk grubundadır ne var ki parazit yumurtasının bulaştığı ve çiğ yenen tarım ürünleri veya parazitlerle bulaşık hayvanların etleriyle şehirli insanlara da geçebilir. İnsandan insana bulaşma söz konusu değildir. Sindirim sistemi yolu ile alınan parazit yumurtaları barsakta açılarak gerek kan dolaşımı gerek lenf dolaşımı ile organlara yayılırlar. En çok etkilenen organ karaciğerdir. Karaciğerin hastalığa yakalanma riski %60-70 tir. Karaciğere yerleşmezse %20-25 oranında en çok akciğerlere yerleşir. Karaciğer ve akciğere tutunamazsa sistemik dolaşıma katılarak böbrek, kalb, beyin ve kemiğe yerleşir. Vakaların %70 kadarında sadece karaciğer, sadece akciğerler gibi tek organ tutulumu olursa da karaciğerden akciğere sıçrama gibi birden çok organ tutulumu da olabilir. Yerleştiği organda kistler oluşturur. Karaciğere yerleşen parazit karın ağrısı, mide yanması-hazımsızlık-bulantı-kusma gibi sindirim sistemi şikayetleri, kilo kaybı, safra yollarına atırsa sarılık yapabilir. Abseleşirse ateş vb yakınmalara yol açan hastalık ayrıca sıklıkla ciltte kızarıklık ve kaşıntı gibi özellikleri olan ürtiker, astım gibi alerjik reaksiyonlara sebep olur. Görüldüğü gibi her türlü kaşıntı ve cilt kızarıklığını basit ürtiker gözü ile bakmak doğru olmayıp olayın kökeninin araştırmak gerekir. Muayene sırasında karaciğerde büyüme, karında hassasiyet, karaciğer ve karında kitle tespit edilebilir. Kist hidatik hastalığı akciğeri tutmuşsa kan tükürme, öksürük, yan ağrısı olur. Eğer parazit patlarsa hasta kaya suyu gibi içinde parazit yumurtalarının olduğu balgam çıkarmaya başlar. Bu durumda parazit hangi organa yerleşirse o organa ait hastalık belirtileri gösterir diyebiliriz. Teşhis kan tahlilleri. akciğer filmi, karın ultrasonografisi, akciğer ve karaciğerin bilgisayarlı tomografisi, MR (magnetik rezonans) ile konur. Tedavide vakanın durumuna ve hastalığın yerleştiği organa, yaygınlığına göre ameliyat veya ilaç tedavisi yapılır. Hastalıktan korunmak için tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar ile ev hayvanı besleyen insanların bu konuda bilgilendirilmesi, çiğ yenen sebze ve meyvelerin iyi yıkanması, kirli suların içilmesi ve kullanılmasından kaçınmak gerekir. Kurban bayramında

veya kurban bayramı dışında her türlü kasaplık hayvanın öncelikle veteriner kontrolundan geçmiş hayvanlar olmasına dikkat edilmeli, kesilen hayvanların iç organlarının rastgele yerlere atılmasının önüne geçilmeli, hayvan kesimi ile uğraşanların et ile temas eden organlarında yara-bere olmamalıdır.

Deęerli okuyucular hastalıksız-sorunsuz-sağlıklı ve mutlu bir ömür diliyorum.